

 <p>Szépművészeti Múzeum [CC BY-NC-SA]</p>	<p>Tárgyak: A Grimani-kancsó</p> <p>Intézmény: Szépművészeti Múzeum Dózsa György út 41. 1146 Budapest</p> <p>Gyűjtemények: Antik Gyűjtemény</p> <p>Leltári szám: ANT_56.11.A</p>
---	--

Leírás

Az Antik Gyűjtemény egyik legjelentősebb darabja a 16. és 18. század között kerülhetett, feltehetően Görögországból Velence egyik legtekintélyesebb családjának, a Grimani családnak a tulajdonába. Az egyik legrégebbi és legnagyobb velencei gyűjteményt az 1820-as évek végén az elszegényedett utódok kiárusították. Fejérváry Gábor, aki a 19. század legfontosabb antik művészeti magángyűjteményét hozta létre, unokaöccsével, Pulszky Ferencsel, a Nemzeti Múzeum későbbi igazgatójával 1833-ban vásárolta meg egy milánói műkereskedőtől. Később Pulszky annyira ragaszkodott a darabhoz, hogy az 1868-ban Párizsban árverésre bocsátott gyűjteményéből ő maga vásárolta vissza a kancsót. Halála után került csak a Nemzeti Múzeum, onnan pedig a Szépművészeti Múzeum tulajdonába. A görög bronzművesek lakomákon használt víztároló edényeket (hydria) és boroskancsókat (oinochoé) is készítettek. A Kr. e. 6. században sokszor még öntött edények testét később már lemezből kalapálták ki. Ez a technika lehetővé tette, hogy a mesterek, bár általánosan elterjedt díszítőmotívumokat alkalmaztak, egyedi darabokat készítsenek. A Grimani-kancsó, a görög bronzművéségnek e remekműve, valószínűleg a Peloponnésoson, a korszak egyik jelentős bronzműves központjában, Korinthosban készült a klasszikus görög kultúra fénykorában, Kr. e. 450 körül. A mesterien formált edénytest és a díszítés harmónikus egysége kiemeli a darabot a korszakból ismert hasonló edények közül. Az egyszerű, de finom mívű kancsó díszül a bronzlemezből kikalapált testhez utólag rögzített öntött talpon és fülön elhelyezett motívumok szolgálnak. A talpon körbefutó nyelvminta-sor, a fül ívét követő gyöngysorszerű bordák és az azokat lezáró palmetta csupán kiegészítik az edény igazi ékességének szánt két keveréklény-figurát. Közülük is a fő hangsúlyt a kiöntő peremére ültetett hegyes fülű, szakállas lény kapta. A bor istenének, Dionysosnak a kíséretéhez tartozó Silénos mohón várja, hogy a boroskancsó tartalmába merítse a kezében tartott ivókürtöket. A vigasságot, vad mulatozást idéző alak mögött a háttérben – a fül alján – kiterjesztett szárnyú szirén jelenik meg. A ókori görögök szerint ezek a madártestű, női fejú lények várták az Alvilág kapujánál az oda belépőket, hogy csodálatos

énekükkel enyhítsék a halál keserűségét. A homérosi történetben Odysseus, ha életben akar maradni, csak úgy hallgathatja meg csalogató és egyben halált hozó "mézes dalaikat", hogy hajójának árbocához kötözteti magát. Az ókori görögök úgy képzelték, hogy a túlvilágon is lakomákban lesz részük, ezért gyakran helyezték halottaik mellé az ehhez szükséges edényeket is. Festett vázákon látható, hogy a gyászoló rokonok ételt-italt visznek a sírhoz elhunyt szeretteik számára. Az évezredek alatt teljes épségben fennmaradt Grimani-kancsó vélhetően készítése után nem sokkal kerülhetett egy sír mélyére, hogy elkísérje tulajdonosát Hádés birodalmába. DÁGI MARIANNA szövege nyomán

Alapadatok

Anyag/ Technika:

öntött, bronz / kalapálás

Méretetek:

31,2 cm

Események

Készítés mikor Kr. e. 450

ki

hol

Kulcsszavak

- edény